1852. N°. 152.

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

MAANDAG, 20 DECEMBER.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 18 December.

De groote jagt in deze provincie wordt met den 25sten dezer gesloten, en die op het waterwild den 28sten Februarij 1853.

— De *N. Rott. Cour.* bevat het volgende omtrent wijlen den Gouverneur van der Eb: Gedurende ruim 16 jaren, heeft de Heer van der Eb op de kust van Guinea de belangen des vaderlands met onmiskenbaren ijver, bekwaamheid en trouw behartigd, en was in die kolonie reeds sedert geruimen tijd tot den hoogsten rang opgeklommen. In deze zeer vereerende, maar moeijelijke betrekking, wist hij de hoogachting onzer Regering in groote mate te verwerven en door zijne gelukkige eigenschappen, den inlander, op wien hij eenen onbeperkten invloed uitoefende, hoogachting en eerbied in te boezemen. Meermalen mogt het hem gelukken, alleen door het te kennen geven van zijnen wensch, datgene te verkrijgen, wat anderen alleen door geweld zouden hebben erlangd. In den vollen zin des woords was hij door de Negers bemind, die meermalen toonden, ongevergd zelfs hun leven voor den geachten landvoogd veil te hebben.

Uit een geacht Rotterdamsch geslacht gesproten, waarvan vele leden zich aan den handel gewijd hebben, is zijne vaderstad niet alleen, maar ook het vaderland het voor een groot gedeelte mede aan hem verschuldigd, dat de handel en de vaart op die bezittingen zich hebben verlevendigd en uitgebreid. Door zijne bekwaamheden en minzaam karakter, wist hij zich overal vrienden te maken. Hij was met de gezaghebbers en beambten der naburige Engelsche en Fransche bezittingen niet alleen op den besten voet, maar ontving meermalen bewijzen van hunne achting en onderscheiding. Het vaderland verliest derhalve in hem een getrouw, bekwaam en ijverig ambtenaar, de handel een warmen voorstander zijner belangen.

— Als een bijzonder bewijs van de zachte weêrsgesteldheid wordt uit Gouda gemeld, dat in de korte Akkeren, eene groote boonenplant in bloei staat; terwijl men elders eene aardbezienplant niet alleen in bloei, maar zelfs vruchten ziet dragen.

— Het gemeentebestuur van Arnhem heeft eene waarschuwing tegen het beschadigen van den telegraafdraad doen afkondigen, naardien tusschen die stad en Amsterdam gebreken aan dien draad ontdekt waren, welke blijkbaar door baldadigheid zijn veroorzaakt.

'sGRAVENHAGE, 18 December.

Z. M. heeft goedgevonden, met intrekking van het besluit van 21 Julij, voor zooveel de benoeming van eenen Burgemeester der gemeenten Hendrik-Ido-Ambacht en Sandelingen-Ambacht betreft, tot Burgemeester dier gemeenten te benoemen A. Kluit Hz.

— Z. M. heeft aan den 1sten Luitenant W. Sutherland, van het 8ste regiment infanterie, op het daartoe door hem gedaan verzoek, een eervol ontslag uit de dienst verleend, met vergunning tot het voortdurend dragen van de uniform van gemeld corps.

— Z. M. heeft benoemd tot Ridders der Orde van den Nederl. Leeuw J. A. Kemrenaar, Majoor der genie bij het leger in Oost-Indië; H. D. Potter, resident van Samarang; F. C. C. Steinmetz, Luitenant-Kolonel der genie bij het leger in Oost-Indië, en G. Wassink, dirigerend Officier van Gezondheid der 1ste klasse bij het leger in Oost-Indië.

Nog heeft Z. M. ter belooning voor gedragingen bij de jongste krijgsverrigtingen in het Palembangsche, goedgevonden: buitengewoon te bevorderen tot Kolonel der infanterie, den Luitenant-Kolonel C. A. de Brauw, zijnen Adjudant in buitengewone dienst, te bevorderen van Ridder der 4de klasse tot Ridder der 3de klasse in de Militaire Willemsorde, den Luitenant-Kolonel der infanterie A. H. Helbach. Verder heeft Z. M. benoemd tot Ridders der genoemde Orde 4de klasse de Majoors der infanterie L. Pison en J. H. Meiss, benevens 7 Kapiteins, 8 eerste Luitenants, 15 tweede Luitenants, den Officier van Gezondheid, 1ste klasse, L. Lindman, den Sergeant-Majoor C. W. J. Castall, 9 Sergeanten, 8 Fouriers, 6 Korporaals, 1 flankeur, 1 soldaat, 1 fusilier, 3 kanonniers, en den surnumerair ambtenaar der 1ste klasse J. Walland. — Ook heeft Z. M. benoemd tot Ridder der Orde van den Ned. Leeuw, den O.-I. ambtenaar J. F. R. S. van den Bossche. Terwijl onderscheiden Officieren, Onderofficieren en manschappen bij afzonderlijke dagorders, zoo in Nederland als in Indië, eervol vermeld zullen worden.

— Den 16den heeft ten Hove een groot diner plaats gehad, waaraan de Voorzitter en eenige leden van de Eerste Kamer hebben deelgenomen.

— De Minister van Finantiën heeft f 25 ontvangen door tusschenkomst van een R. K. Pastoor, als schadevergoeding voor nalatigheid in het afmaken van rivierwerken.

— De Minister van Marine zal Vrijdag den 24sten geen gehoor verleenen.

— De Tweede Kamer zal waarschijnlijk niet dan na twee maanden weder bijeenkomen.

Eerste Kamer der Staten-Generaal.

Zitting van Donderdag 16 December.

In deze zitting hebben de beraadslagingen plaats gehad over het wets-ontwerp tot wijziging der bepalingen nopens de heffing bij admodiatie van sommige accijnsen in Limburg, dat met 33 tegen 3 stemmen is aangenomen.

Door de betrokken Commissien van Rapporteurs zijn de verslagen uitgebragt omtrent de verschillende bij de Tweede Kamer aangenomene wets-ontwerpen, die dezer dagen bij de Eerste Kamer waren ingekomen.

De Commissie voor de Verzoekschriften heeft eenige verslagen uitgebragt, met welker conclusien de Vergadering zich vereenigd heeft.

Zitting van Vrijdag 17 December.

In deze zitting zijn aangenomen de wets-ontwerpen: over de veenderijen onder 's Gravenhage en Monster; het tijdelijk in omloop blijven van 10 millioen muntbiljetten; tot verdere regeling de pensioenen der zee- en landmagt; elf ontwerpen tot naturalisatie, en dat over de uitgaven wegens den arbeid der gevangenen over 1853. — Voor Maandag aanstaande zijn aan de orde de wetsontwerpen over de prov. belastingen.

Zitting van Zaturdag 18 December.

In deze zitting is het ontwerp nopens de conversie met algemeene stemmen aangenomen, als ook dat over de bijdrage ten behoeve van de droogmaking van het Haarlemmermeer.

Met 30 tegen 2 stemmen dat tot regeling der kosten van ontvangst en van belastingen door het Rijk voor de provinciën.

Met 30 tegen 1 stem dat tot goedkeuring eener addition. overeenkomst van handel en scheepvaart met de Vereenigde Staten van Noord-Amerika, en dat nopens de bewaring van de oude hypotheek-registers.

AMSTERDAM, 17 December.

Bezorgers van het legaat van wijlen J. Monnikhoff, alhier, hebben ter kennis van belanghebbenden gebragt, dat het legaat voornoemd, ten gevolge van regterlijke uitspraak, is opgeheven, en de gelden aan de regthebbende erfgenamen zullen worden uitgereikt, ten gevolge waarvan de nog loopende prijsvragen worden ingetrokken en alzoo komen te vervallen.

— Het Prov. Geregtshof van N. Holland heeft J. H. N. Eisenlöffel wegens moedwillige brandstichting veroordeeld tot de straf des doods.

— Men schrijft van hier aan de *Weser Zeitung*, over het kanaal naar zee door Holland op zijn smalst en als gevolg van de verwezenlijking van dat plan, over de droogmaking der Zuiderzee: „Volgens den Heer van Diggelen, zegt de schrijver, zou laatstgenoemd werk kosten 226, en de drooggemaakte gronden waard zijn 237½ millioen gulden, terwijl er 's jaarlijks tot het in toom houden der Zuiderzee noodig zou zijn 2½ millioens guldens.

De Nederlandsche Ingenieur van Diggelen wil een nieuw Nederland scheppen, eilanden tot vast land, land tot water, zeehavens tot binnensteden, zandgrond tot weidergen, kusten tot havens en stapelplaatsen voor den handel maken."

GORINCHEM, 15 December.

Eenige dagen geleden heeft door den Garnizoens-Commandant, in vereeniging met de eerst aanwezende Ingenieur en Officier van Gezondheid, eene inspectie plaats gehad van alle bewoonde en onbewoonde militaire wachthuizen, hoofdzakelijk in betrekking tot hunnen gezondheidstoestand voor den soldaat. Deze maatregel strekt zich over het geheele rijk uit, en is een verblijdend bewijs, dat de tegenwoordige Minister van Oorlog zijne roeping begrijpt, en dat weldra onderscheidene verbeteringen zullen worden aangebragt, die in schijn kleinigheden, evenwel voor den soldaat van groot gewigt zijn.

— Eerlang zal eene belangrijke verbetering worden gemaakt in het veer van hier naar Sleeuwijk; de veeltijds moeijelijke en gevaarvolle over-

togt met schuiten zal vervangen worden door eene geregelde stoombootdienst. Reeds is in eene vergadering van gemagtigden besloten, eene gebezigde stoomboot aan te koopen; men hoopt, dat dus deze nuttige verandering spoedig in werking zal treden.

UTRECHT, 16 December.

Het maken van de fundering-werken voor eene nieuwe cellulaire gevangenis en het optrekken van het ingangsgebouw, de bewaarders-woningen, enz. op het bolwerk Wolvenburg, bij de Wittevrouwe poort, is aangenomen door F. W. van Vloten, aannemer alhier, voor *f* 55,900.

MAASTRIGHT, 14 December.

Een verscheurend dier, waarschijnlijk een wolf, heeft door het verscheuren van schapen, geiten en honden, sedert eenige weken groote schade veroorzaakt, vooral in de gemeente van Meerssen, Houthem, Ulestraeten, enz. Die gemeenten hebben eene algemeene jagt op het dier bevolen.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 17 December.

Het Lagerhuis heeft gisteren de begrooting met 305 tegen 286 en dus met eene meerderheid van 19 stemmen verworpen.

— Uit Shields meldt men van den 13den, dat, ten gevolge van den hoogen waterstand in de rivier, veroorzaakt door de menigvuldige en aanhoudende regens, de schepen, welke nabij de kust ten anker lagen, de haven werden binnengedreven, waarop een tooneel volgde, dat men onmogelijk naar waarheid zou kunnen beschrijven. Ongeveer 40 schepen werden van hunne ankers geslagen en daaronder stoomschepen en zeilvaartuigen van allerlei grootte; eenige dreven tegen elkander aan, anderen werden tot aan den ingang der haven voortgestuwd, weder anderen stootten op de klippen en zonken. Het noodgeschrei der schepelingen, vermengd met het donderend geluid der op elkander stootende schepen, maakte het schouwspel nog vreeselijker. De schade aan de schepen is niet te berekenen, en men heeft ook vele menschenlevens te betreuren.

BELGIE.

BRUSSEL, 17 December.

De Senaat heeft met 17 tegen 15 stemmen beslist, dat de doodstraf niet mag worden uitgesproken over een persoon beneden de 24 jaren.

Ook heeft de Senaat met 30 tegen 9 stemmen de wet op de drukpers aangenomen.

— Uit Namen wordt gemeld: Eene der belangrijkste en beslissendste operatiën der chirurgie, de tracheotomie, of opening der luchtpijpen, werd binnen deze stad voor de eerste maal uitgevoerd en met een gewenschten uitslag bekroond. Een meisje van 20 jaren, door de croup aangetast, zoude zonder twijfel gestikt zijn, toen eene opening aan de ademhalings-wegen, in den omtrek van den hals, aangebragt, haar de ademhaling en plotseling het leven terug gaf. Alles doet gelooven, dat niets de geheele genezing zal verhinderen.

FRANKRIJK.

PARIJS, 17 December.

De Keizer heeft tot Bisschop van Grenoble benoemd, den Abt Ginoulhiac, Vicaris-Generaal bij het Aartsbisdom van Aix, en tot Bisschop van Coutances, den Abt Daniel, lid van den Hoogen Raad van Onderwijs; beide vorige titularissen zijn benoemd tot kanunnikken van het Keizerlijk kapittel van St. Denis.

— De Keizer vertrekt morgen naar Compiègne, waar groote feesten zullen worden gehouden. Maandag na Kersmis zal er groot bal zijn op de Tuilleriën.

— Op last des Keizers blijven er alle avonden in het Cirque-Napoleon 400 plaatsen bewaard voor de verschillende afdeelingen van het garnizoen te Parijs, dat geheel in deze Keizerlijke mildheid zal deelen.

— De Keizer heeft een crediet van 500,000 francs verleend aan de afdeeling van Landbouw en Koophandel bij het Ministerie van Binnenl. Zaken, om onder de maatschappijen van onderlingen bijstand te worden verdeeld.

— Men wil voor zeker weten, dat de Paus in Mei den Keizer zal komen kroonen.

— De Keizer zou over het mislukken van eenige zijner plannen en eenige stappen van sommige Noordsche hoven zoo ontevreden zijn, dat hij, van die mogendheden sprekende, moet gevraagd hebben: »Houden zij mij voor een spuitgast, dien men in den oogenblik van brand roept, om hem den rug toe te keeren, zoodra de brand gebluscht is?"

— Thans wordt met zekerheid berigt, dat de Prinses Carola van Wasa niet met den Keizer, maar met den Prins Albert van Saksen zal huwen.

— De inkomsten zullen de raming ver overtreffen; men had op een tekort van 54 millioen gerekend, het zal niet meer dan 40 bedragen.

— De *Moniteur* van heden verklaart alle geruchten van Ministeriële veranderingen voor ongegrond.

— De gendarmerie voor de dienst der hoofdstad bestemd, zal den naam dragen van garde van Parijs, en de bataillons der mobiele gendarmerie dien van keur-gendarmerie.

— In eene gemeente van het Dep. du Var zong de Pastoor in vergissing door gewoonte *Domine salvum fac rempublicam* (Heer behoed de Republiek), waarop de koorzanger onmiddelijk zong: *Requiescat in pace* (zij ruste in vrede)!

— De Prefect in het depart. van de Boven-Garonne, de Heer Chapuis de Montlaville, heeft, bij gelegenheid der invoering van den Keizerlijken regeringsvorm, eene proclamatie afgekondigd, die in opgewondene bewoordingen niet onderdoet voor de laatstelijk door hem bekend gemaakte aanspraken. In die proclamatie leest men, onder anderen, de navolgende uitdrukkingen:

Napoleon III heeft thans eene plaats ingenomen naast den stichter zijner dynastie. De nakomelingschap zal hen beiden bewonderen, en zeggen, dat de een niet volmaakt zou zijn geweest, zonder den anderen; dat zij zijn de twee halven, welke gezamenlijk een geheel uitmaken; dat zij de geheele omwenteling van 1789 vertegenwoordigen, en optreden als de eenheid dier belangrijke gebeurtenis. Beiden zullen met den eernaam van de Grooten bestempeld worden.

— Zekere Abt Masson heeft een vertoog over de grenzen van Frankrijk geschreven, waarin hij dood bedaard beweert: dat de Rijn, de Schelde en de Alpen, Frankrijks grenzen zijn; dat de vorige Regeringen na den Keizer gevallen zijn omdat ze geen oorlog wilden voeren; hij vraagt in naam van het heil en den vrede van Frankrijk, de inlijving van Savoye, Piemont en België. Dit vertoog schoon aan het zegel onderhevig, is echter ongezegeld. Een en ander zal vrij wat gerucht maken.

— Een 70 jarige weduwe die in de straat St. Etienne twee vochtige kamers bewoonde, was in geen twee dagen gezien. Bij onderzoek vond men haar door een beroerte getroffen, maar nog in leven. In het ellendig verblijf vond men ruim 1500 frcs, eenige brooden en takkebossen van het Bureau van Weldadigheid, 50 paar oude hoosblokken en meer dan 80,000 frcs aan schuldbekentenissen met lang verschenen renten. Haar eenige zoon wien haar vermogen onbekend was, en die uit armoede plaatsvervanger was geworden, is nog even voor haren dood aangekomen.

— De correctionele regtbank van Beauvais (in het departement der Oise) heeft den 9den dezer, overeenkomstig den eisch van het openbaar Ministerie, vier landlieden tot eene geldboete van 16 fr. en 30 fr. veroordeeld, als hebbende de uitoefening der Protestantsche eeredienst gestoord en beleedigingen tegen die door 's Rijks wetten erkende godsdienst geuit.

SPANJE.

MADRID, 12 December.

De Minister van Oorlog heeft zijn ontslag ingediend.

— De Maarschalk Narvaez moet zich met eene bijzondere zending naar Weenen begeven. Hij had naauwelijks 24 uren uitstel voor zijn vertrek kunnen erlangen.

— Aan de Belgische *Indépendance* wordt van hier geschreven, dat de Geestelijkheid het plan zou hebben gevormd, om de oprigting van eene nieuwe instelling te bewerken, en wel van eene zoogenaamde Apostolische kamer, aan welke de letterkunde geheel en al ondergeschikt zou zijn; en daar de Minister van Justitie zwak en oud is en geheel onder den invloed van den Pauselijken nuncius staat, zou dat doel ligtelijk bereikt kunnen worden en dan, naar de meening van sommigen, de inquisitie zich weder vertoonen.

— De staatsbegrooting over 1853, die met den 1sten Januarij aanstaande, in afwachting van de nadere goedkeuring der Cortes, in werking komt, is in het regeringsblad openbaar gemaakt. Zij raamt de staatsuitgaven op 1,228,296,530 realen, dat is 71,535,074 meer dan voor het loopende jaar; van die som is 213,271,423 bestemd voor uitgaven wegens de staatsschuld; buitendien behoudt de Regering zich voor, des noodig, spoorwegaandeelen uit te geven, zijnde daarvoor eene som van 3,000,000 realen, tot rentebetaling en aflossing op de begrooting gebragt.

PRUISSEN.

BERLIJN, 17 December.

De Keizer van Oostenrijk is hier heden middag aangekomen. De Koning was hem tot Juterboch te gemoet gereisd.

OOSTENRIJK.

WEENEN, 15 December.

De Keizer is heden naar Dresden vertrokken en zal zich van daar naar Berlijn begeven, om een bezoek bij het Hof aldaar af te leggen.

— De slechte toestand der openbare veiligheid in Hongarije heeft van hooger hand de volgende premien doen uitloven, als: voor de aanwijzing van een gewonen roover, of zulk eenen, die met zijne reisgezellen verscheidene rooverijen bedreven heeft, 300 fl.; voor den aanvoerder van eene rooverbende 500 fl., en eindelijk voor eene geheele rooverbende van ten minste 10 man 1000 fl.

— Naar men verneemt, zou, niettegenstaande de bepaling, dat de Christenen van alle belijdenissen gelijk regt zouden hebben op den vrijen toegang tot de kapel, waarin zich het graf van den Verlosser bevindt, ten gevolge van de jongste onderhandelingen van den Heer de Lavalette, den katholieken patriarch de sleutel der kapel in bewaring worden gegeven en het protectoraat van de heilige plaatsen aan Frankrijk opgedragen zijn. Men ziet met gespannen verwachting te gemoet, hoe Rusland zulks zal opnemen.

HAMBURG.

15 December.

De *Hamburger Börsen-Halle* zegt, dat de Roomsche kerk in de Nederlanden vrijer is tegenover den staat dan eenige Protestantsche kerk in Europa en dat ook nergens de leeken dier kerk zoo veel regten en vrijheden genieten als genoemde Hervormde schenkt. De *Börsen-Halle* tracht de waarheid van deze getuigenis te staven door het adres van wege de Hervormde Nederlandsche kerk aan den Groothertog van Toscane toegezonden, ter zake der Madiai's.

WEST-INDIE.

Men leest in *het Algemeen Nieuws- en Advertentieblad*, Paramaribo, 3 September, het volgende ingezonden stuk, onderteekende L.:

Ik heb dezer dagen in de Couranten gelezen onderscheidene mededeelingen, welke betrekking hebben op kolonisatie en deportatie te Suriname! Ik ben een inboorling van deze kolonie, evenwel zou ik mij hieromtrent geene uitwijding veroorloven, doch hetgene ik door authentieke stukken weet, is: dat de Heer Cornelis van Aarssens, Heer van Sommelsdijk, die van 24 November 1683 tot 19 Julij 1688 Gouverneur en tevens voor een derde gedeelte eigenaar van Suriname was, op 2 Maart 1684 van de Algemeene Staten van Holland had verzocht om de misdadigers niet meer in tuchthuizen op te sluiten, maar hen naar Suriname te zenden, ten einde als krijgslieden te worden gebruikt tegen de Indianen, die toenmaals de blanke bevolking het rustig bezit van dit land, door herhaalde oorlogen hadden betwist; dat deze uitnoodiging van den Gouverneur van Sommelsdijk met een even gelijk besluit van de Algemeene Staten van Holland, in dato 20 Julij 1685 gevolgd zijnde, dienvolgens de deportatie van misdadigers tot voorschreven doel heeft plaats gehad; dat deze misdadigers op 19 Julij 1688 denzelfden Gouverneur van Sommelsdijk, in de Oranjelaan digt bij het Gouvernementshuis, met den Kommandeur Laurens Verboom wandelende, hebben vermoord; en dat deze Kommandeur Laurens Verboom, die den Gouverneur van Sommelsdijk in de waarneming van het Gouvernement had opgevolgd, 9 dagen later en wel op 28 Julij 1688 aan de gevolgen van het treffen van een' kogel van die misdadigers onder in den buik, almede is gestorven; en eindelijk dat elf van voorschreven misdadigers in Suriname op 10 Augustus 1688 voor hun aangehaald bedrijf met den dood zijn gestraft geworden, en zestig weder naar Holland gezonden, ten einde in tuchthuizen te arbeiden en te worden opgesloten.

Dit is een voorbeeld van menschen, die zich eenmaal aan het kwaad hebben overgegeven.

KAAP DE GOEDE HOOP.

6 November.

De Synode der Nederd. Herv. kerk in Zuid-Afrika heeft in hare den 2den gesloten zitting, een nieuw plan vastgesteld om schoolonderwijzers uit Nederland op de geschiktste wijze te ontbieden, en het door de uitgeweken Hollandsche Boeren aan gene zijde der Vaal-rivier opgerigt onafhankelijk gemeenebest, onder den naam van Transvaalschen ring, in hare gemeenschap opgenomen.

— Het bestuur van dat gemeenebest heeft eenen krijgstogt ondernomen tegen Secheli, een magtig hoofd van den volksstam der Bechuanen; eene afdeeling van 406 Boeren viel in zijn land, en vermeesterde de hoofdplaats stormenderhand, na een heeten strijd van zes uren; het verlies, dat de Boeren bij deze gelegenheid leden, bestond uit 4 dooden; daarentegen verloor Secheli 300 dooden. »Nooit heeft een Kafferstam — dus leest men in een van de zijde der Boeren afkomstig berigt — met meer furie gevochten dan deze Secheli; maar de onverschrokkenheid der burgers en hunne lange roeren deden die schurken het hazenpad kiezen en het groote kantoor der smokkelaren vernietigen."

De oorzaak van den aanval was, gelijk de *Zuid-Afrikaan* berigt, dat Secheli hardnekkig handelde in strijd met eene door hem met de Boeren aangegane overeenkomst, waarbij hij zich verbonden had, den handel in buskruid en wapenen, die hij van de aan Delagoa-baai gevestigde Portugezen kocht en waarmede hij al de omliggende volksstammen voorzag, te laten varen. De Boeren vielen eerst aan, nadat hunne voorstellen van vrede en vriendschap drie malen met hoon waren afgeslagen.

EENIGE WENKEN OVER DE HONDSDOLHEID.

(Vervolg en Slot van ons vorig Nommer.)

Tot dit door mij aangeduide tijdstip is de ziekte reeds twee, drie, vier, ja zelfs vijf dagen vroeger begonnen, en heeft men dus overvloedig den tijd, om zich van het bestaan der ziekte te overtuigen en afdoende maatregelen te nemen.

Nog kortelijk zal ik de onmiskenbaarste verschijnselen der hondsdolheid herhalen: *veranderde gemoedsgesteldheid*, *onrust*, *opgewekte drift tot coïtus*, *lekken der urine van zich zelven*, *poging tot braken*, *stuipen*, *heesche stem*, *verlamming* en *bijtzucht*. Dit zijn de voornaamste kenteekenen en neemt men deze of slechts eenigen dezer waar, dan is de beet reeds gevaarlijk. Bij de *stille dolheid* is de hond treurig en droefgeestig en neemt men dus alle verschijnselen van eene geprikkelde en zenuwachtige gesteldheid, zooals bij de *razende dolheid*, veel minder waar. Ook hangt bij de stille dolheid de onderkaak af en hij kan niet bijten, maar zij is toch even gevaarlijk als de razende.

De *oorzaken* van het ontstaan der hondsdolheid uit zich zelve (spontaan), zijn alle hevig werkende indrukken, als: terging, schrik, angst, toorn, ongeregelde diëet, hette en koude, en bovenal belette coïtus. Ten gevolge van atmospherische invloeden, kan zij ook epizoötisch of heerschende zijn en dit kan tegenwoordig wel eenigzins het geval zijn, daar mij binnen korten tijd vier gevallen bekend zijn.

De rekels staan er meer aan blootgesteld dan de teven, omdat deze laatsten meer bevredigd kunnen worden als zij jagts zijn.

De Heeren geneeskundigen in de menschelijke praktijk zullen de spontaniteit door meerdere oorzaken, dan alleen door belette coïtus en ook het spontaan ontstaan bij de teven, misschien wel in twijfel trekken of ontkennen; het is niet te min waar en, des geverderd, kan die twijfel elders met voorbeelden worden gestaafd.

Over de *geneeskundige behandeling* kan hier niet gesproken worden, maar ik moet aan een ieder aanraden, die honden heeft, bij de ontdekking van slechts een enkele der opgenoemde verschijnselen, den hond dadelijk vast te leggen en af te zonderen, en zich ten spoedigste tot een deskundige te vervoegen.

Wanneer iemand in aanraking is geweest met dolle honden of andere dolle dieren, dan moeten de plaatsen van aanraking of verwonding zorgvuldig worden onderzocht en met azijn en water goed worden gereinigd en afgewasschen en men moet daarmede volhouden tot de komst van den geneesheer, die men niet te schielijk daartoe kan uitnoodigen. Minder is het aan te raden de onlangs aangeprezene behandeling met zeezoutzuur zelf te verrigten, omdat daaruit hevige gevolgen kunnen ontstaan. Is men evenwel niet in de gelegenheid spoedig eenen geneeskundige te raadplegen, dan is het beste, de wonden en plaatsen van aanraking met een gloeijend ijzer aan te raken. Wat evenwel bij het bekomen van eenen beet van de grootste nuttigheid is, bestaat in het acht geven op eigen gemoedsaandoeningen. Men beangstige zich niet, neme als gewoonlijk zijne bezigheden waar zonder vrees en met gerustheid en volge de voorschriften van den geneesheer. Aan de Veeartsenijschool te Kopenhagen werden eens 37 personen door éénen dollen hond gebeten, waarvan er niet één de kwade gevolgen van ondervonden heeft na eene doelmatige behandeling.

Zeer zorgvuldig moet men acht geven op de maatregelen van voorzorg en hiermede behoort het strenge toezigt der policie gepaard te gaan.

Men verdelge alles wat met een dol dier in aanraking is geweest, omdat de smetstof langen tijd het vermogen tot besmetten behoudt, volgens sommigen (Ritter) zelfs jaren lang en zoude zij zelfs dit vermogen niet eens door koking verliezen. De verwonde dieren moeten gedood of op geschikte plaatsen streng afgezonderd worden en onder policie toezigt staan. De honden moeten minstens 50 dagen worden vastgehouden. Ter voorkoming van het spontaan ontstaan der ziekte, moet men al de hiervoren genoemde oorzaken vermijden en den hond overeenkomstig zijne natuur behandelen.

Eenige rekels op te ruimen is zeer nuttig en het moest eene vergunning zijn er eenen te mogen hebben. Eene belasting op de honden zoude het aantal zeer verminderen. Honden voor de jagt, voor vrachtwagens of voor andere werkzaamheden in gebruik, moesten van tijd tot tijd geïnspecteerd worden en voornamelijk omstreeks den gewonen tijd der jagtsheid en bij hevige temperatuurs of weersveranderingen. Iedere dwalende hond, zonder bekenden eigenaar in den omtrek, waar hij zich bevindt, moest geschut of gedood worden. Er zijn nog meer maatregelen van voorzorg voor te schrijven, maar de opvolging der opgenoemde zou het ontstaan der hondsdolheid verminderen en tegengaan.

Ik vertrouw dat het gewigt der zaak, zooals het dezer dagen, en helaas, reeds al te dikwijls is gebleken, den geachten uitgever van deze Courant zal doen besluiten, het bovenstaande er in op te nemen. Moge het strekken ter bevordering van de heilzame uitkomst, wat er de steller zich van voorstelt.

G. J. HENGEVELD,
Rijksveearts der 1ste klasse te Oegstgeest.

STADS BERIGTEN.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER GEMEENTE LEYDEN brengen bij deze ter kennis der belanghebbenden, dat wegens de invallende Feestdagen de Beestenmarkt zal gehouden worden, op Woensdag den 22sten en 29sten December aanstaande en de Wekelijksche Markt in plaats van des Zaturdags op Vrijdags den 24sten en 31sten [illegible]

VAN LIMBURG STIRUM.

LEYDEN, 11 December 1852. De Secretaris v. PUTTKAMMER.

Nationale Militie.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN LEYDEN, gezien hebbende art. 21 der Wet voor de Nationale-Militie, van den 8sten Januarij 1817, waarbij aan manschappen, dienende bij de Nationale Militie, wordt toegestaan, dat ingeval zij, *na hunne inlijving*, eene der vrijstellingen mogten hebben bekomen, die bij art. 21 en 94 van gemelde Wet zijn uitgedrukt, zij daarvan ten spoedigste aangifte kunnen doen aan het Bestuur der Gemeente, voor welker contingent zij zijn ingedeeld; —

Roepen bij deze op, zoodanige bij de Militie voor zich zelven dienende manschappen, *die door het overlijden van hunnen vader*, *of hunne moeder*, *weduwe zijnde*, *of door regterlijke echtscheiding hunner ouders*, *of door overlijden van een' of meer broeders*, voorgevallen na hunne inlijving, zijn geworden:

Eenige wettige zonen, tevens éénige kinderen zijnde.

Kostwinners van moeders of grootmoeders, weduwen zijnde, of in regten gesepareerd.

Kostwinners van onderlooze broeders of zusters,

Of eenige broeder van een onherstelbaar gebrekkigen broeder.

Om, uiterlijk vóór of op den 5den Januarij 1853, schriftelijke aanvrage om ontslag, met opgave der redenen, in te leveren of te doen leveren op de Secretarie dezer Gemeente, tusschen 's morgens tien en 's namiddags drie uren, en in de opgave almede ten duidelijkste te vermelden, bij welk Regiment en Bataillon zij, door of voor wien die aanvrage geschiedt, dienende zijn; — Zullende, na opgemelden dag, geene aanvrage ten fine voormeld meer kunnen worden aangenomen.

Wijders roepen Burgemeester en Wethouders mede bij deze op, alle zoodanige Jongelingen, die aan de inschrijving voor de Nationale Militie in het aanstaande jaar behooren deel te nemen, en *niet zijn geboren binnen deze Gemeente*, bijaldien zij niet mogten zijn voorzien van eene geboorte-acte, om zich van heden af tot en met den 31sten December aanstaande aan te melden ter Secretarie dezer Gemeente, tusschen des morgens tien en 's namiddags drie uren, tot het doen eener juiste opgave van den tijd en de plaats hunner geboorte, ten einde van Regeringswege hunne geboorte acte zal kunnen worden aangevraagd, en alzoo hun belang ten dezen bevorderd.

En zal deze door aanplakking en plaatsing in de *Leydsche Courant* worden afgekondigd.

VAN LIMBURG STIRUM.

LEYDEN, 16 December 1852. De Secretaris v. PUTTKAMMER.

VERGADERING van den Gemeenteraad van Leyden, Maandag den 20sten December **1852**, des namiddags ten 1 ure.

Onderwerpen:

1°. Plaatselijke verordening op het losloopen van honden.
2°. Plaatselijke verordening op het afschieten van vuurwapenen en het afsteken van vuurwerken.
3°. Voordragt omtrent het personeel en de bezoldiging der boden.
4°. Beschikking over gemeentegrond bij de Grofsmederij.
5°. Onderhandsche verhuring van het pakhuis in de Oostvlietmolensteeg.
6°. Adres van J. W. van den Aardweg, om ontslag van recognitiën voor vroeger aan hem verleende, doch thans vervallen vergunningen.
7°. Requesten van den diligence-ondernemer J. P. Koens en van eenige verhuurders van rijtuigen, om vrijdom van poortgelden.
8°. Plaatselijke verordening op den verkoop van vleesch.

BROODZETTING

Voor de Gemeente *Leyden*,
Ingaande Maandag den 20sten December **1852**.

Maximum van den prijs, waar *niet boven*, maar *wel beneden* zal mogen worden verkocht, ingevolge Koninklijk Besluit van den 23sten April 1843, (*Staatsblad* N°. 13).

Het Roggebrood, van zuivere Rogge gebakken, wegende drie Nederlandsche ponden, op	37	Cents.
Een pond vijf oncen, op	$18\frac{1}{2}$	»
Het Tarwebrood, beste soort, wegende een Nederl. pond, op	32	»
Vijf oncen, op	16	»
Het Franschbrood van een Nederl. pond, op	32	»
Vijf oncen, op	16	»
Het Huisbak, wegende een Nederl. pond, op	28	»
Vijf oncen, op	14	»
Het minste soort of zoogenaamd krop uit de zak, van een Nederl. pond, op	23	»
Vijf oncen, op	$11\frac{1}{2}$	»

Alles gebakken overeenkomstig art. 2 van het Reglement op het bakken en verkoopen van brood, gearresteerd den 5den September 1846.

En zal deze door plaatsing in de Leydsche Courant worden afgekondigd.

Burgemeester en Wethouders der Gemeente Leyden,
De Burgemeester VAN LIMBURG STIRUM.
LEYDEN, 16 December 1852. De Secretaris v. PUTTKAMMER.

AKADEMIE-NIEUWS.

PROMOTIE AAN DE LEYDSCHE HOOGESCHOOL.

Den 17den December de Heer M. J. L. J. H. A. Heldewier, geboren te Turyn, in de Regten, na Openbare verdediging zijner Dissertatie: *de Juribus et Officiis Gentium mediarum in bello maritimo.*

PROMOTIE AAN DE UTRECHTSCHE HOOGESCHOOL.

Den 14den December de Heer L. W. A. Besier, van Macassar, in de Regten, na verdediging van zijn in 't Nederduitsch geschreven Specimen: *Proeve van een Historisch onderzoek betrekkelijk de leer van de medepligtigheid naar het Nederlandsch Strafregt.*

ADVERTENTIEN.

AANBESTEDING.

Op Vrijdag den 31sten December 1852, des namiddags ten een ure, zal, onder nadere goedkeuring van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, door Heeren Curatoren der Hoogeschool te *Leyden*, in een der vertrekken van het Academie-Gebouw op het Rapenburg, worden **aanbesteed:**

Het ONDERHOUD *van alle de* **GEBOUWEN enz.**, *tot genoemde* **Hoogeschool** *behoorende, benevens het verrigten van eenige* HERSTELLINGEN *aan dezelve; en zulks voor den tijd van één jaar, ingaande met den 1sten Januarij 1853, en eindigende met den laatsten December deszelven jaars.*

Deze **Aanbesteding** zal geschieden bij *Inschrijving* en *Opbod.*

Het Bestek, op hetwelk de bovengenoemde Aanbesteding zal plaats hebben, zal, boven en behalve aan het Locaal van het Ministerie voornoemd, te *'s Gravenhage*, ter lezing liggen: te *Leyden*, in het Logement de Gouden Molen, op de Mare; bij J. Koreman, aan de Hoogewoerdspoort; in het Logement den Burg, en in de Paauw, aan de Koornbrug; te *Amsterdam*, in het Noordhollandsche Koffijhuis; te *Haarlem*, in de Vergulde Druif; te *Rotterdam*, in den Romein; te *Dordrecht*, in Bellevue, en te *Gorinchem*, in den Doelen.

Zullende de noodige onderrigting te bekomen zijn bij den Opzigter der Gebouwen van de Hoogeschool J. HOLTZ, wonende op de Haarlemmerstraat te *Leyden*; en acht dagen vóór de Besteding de noodige aanwijzing in loco geschieden.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
THORBECKE.

PRIJS VAN DE BOTER AAN DE WAAG TE LEYDEN.

Zaturdag 18 *December*. Van *f* 33 tot *f* 36.

GRAANPRIJZEN AAN DE BEURS TE LEYDEN.

Zaturdag 18 *December.*

Oude Witte Tarwe *f* 10.30 tot *f* 10.80. Nieuwe Tarwe *f* 9.00 tot *f* 9.80. Nieuwe Rogge *f* 6.80 tot *f* 7.20. Gerst *f* 4.90 tot *f* 5.10. Haver *f* 3.40 tot *f* 3.80. Paardeboonen *f* 5.80 tot *f* 6.00. Duiveboonen *f* 6.40 tot *f* 6.80.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

VRIJDAG, 17 December.

		Laagst. koers.	Hoogst. koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld	à $2\frac{1}{2}$ pCt.	$65\frac{3}{4}$	$66\frac{1}{16}$	$65\frac{13}{16}$
Dito Certificaten	» 3 »	79	$79\frac{1}{8}$	79
Dito dito	» 4 »	$97\frac{3}{8}$	$97\frac{1}{4}$	$97\frac{1}{4}$
Amortisatie Syndicaat	» $3\frac{1}{2}$ »	$95\frac{3}{8}$	—	—
Handelmaatschappij	» $4\frac{1}{2}$ »	—	—	—
O. T. Leening	» 4 »	$97\frac{1}{2}$	—	—
Dito Holl. Spoorweg	»	—	—	—
Aandeelen Rijn-Spoorweg	» $4\frac{1}{2}$ »	$102\frac{1}{2}$	—	—
Haarlemmermeer	» 5 »	—	—	—
FRANKRIJK, Certif.	» 3 »	—	—	—
Dito dito	» 5 »	—	—	—
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	» 5 »	$109\frac{1}{8}$	$109\frac{1}{4}$	$109\frac{1}{4}$
Dito dito 1828 en 1829	» 5 »	$107\frac{1}{8}$	$107\frac{1}{4}$	$107\frac{1}{8}$
Cert. bij dito 1831 en 1833	» 5 »	97	—	—
Dito 1840	» 4 »	$92\frac{1}{4}$	—	—
Dito bij STIEGLITZ & C°.	» 4 »	$91\frac{3}{4}$	—	—
Dito dito Nieuwe	» 4 »	—	—	—
Inschrijving in Assign.	» 6 »	—	—	—
Certificaten van dito	» 6 »	—	—	—
POLEN, Obligatiën	» 4 »	$86\frac{1}{4}$	$86\frac{3}{8}$	—
Dito Aandeelen met Loten	fl. 250 *f*	—	—	—
Dito dito 1835	» 500 »	$164\frac{1}{2}$	—	—
SPANJE, Obligatien	à 1 pCt.	23	$23\frac{1}{8}$	$23\frac{1}{8}$
Dito Obligatiën	» 3 »	$48\frac{3}{4}$	$48\frac{7}{8}$	—
Dito Binnenl. à 6 m.	» 3 »	$41\frac{15}{16}$	$42\frac{1}{8}$	$42\frac{1}{8}$
Bewijzen Coupons		$3\frac{7}{16}$	$3\frac{1}{2}$	—
OOSTENRIJK, W. B. bij Goll.	» 5 »	$86\frac{7}{8}$	—	—
Dito	» 4 »	70	—	—
Dito Metall.	» 5 »	$79\frac{5}{8}$	$79\frac{13}{16}$	—
Dito Nieuwe	» 5 »	$93\frac{1}{8}$	$93\frac{5}{8}$	$93\frac{3}{8}$
Dito 1847	» $2\frac{1}{2}$ »	$41\frac{3}{16}$	$41\frac{7}{8}$	—
BELGIE, Bank	» $2\frac{1}{2}$ »	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD	» $2\frac{1}{2}$ »	$53\frac{7}{8}$	$53\frac{15}{16}$	$53\frac{7}{8}$
BRAZILIE, 1824 100 £	» 5 »	$99\frac{7}{8}$	100	$99\frac{7}{8}$
PORTUGAL, te Londen	» 5 »	$42\frac{9}{16}$	$42\frac{5}{8}$	$42\frac{5}{8}$
Dito dito	» 4 »	$39\frac{1}{4}$	$39\frac{1}{4}$	$39\frac{1}{4}$
VENEZUELA	» $3\frac{1}{2}$ »	—	—	—
MEXICO,	» 5 »	$23\frac{7}{8}$	$23\frac{15}{16}$	$23\frac{7}{8}$
AMERIKA, Bankactiën		$4\frac{1}{4}$	—	—

Grieken $3\frac{5}{8}$ $3\frac{11}{16}$

Koers van het Geld: Beleening $2\frac{1}{2}$ pCt. Prolongatie $2\frac{1}{2}$ pCt. Wissel-Disconto 2. De Wisselkoers der Gouden Tienguldenstukken is *f* 9.75 à 85.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.